

**Տ. ՎԱՋԳԵՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՄԻՐՋԱԽԱՆՅԱՆԻ ԶԱՐՈՋԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ**
(21 փետրվարի, կիրակի, 1999 թ.)

*«Եւ մի՛ կերպարանիք կերպարանօք
աշխարհիս այսորիկ, այլ նորոգեցարուք ի
նորոգութիւն մտաց ձերոց»:*

(Հոռմ. ԺԲ 2)

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամեն»:

«Եվ մի՛ կերպարանվեք այս աշխարհի կերպարով, այլ նորոգվեցեք ձեր մտքի ու ձեր հոգու նորոգությամբ»:

Սիրելի հավատացյալներ, Պողոս Առաքյալի՝ հռոմեացիներին ուղղված սույն հորդորը շատ պատշաճ է մանավանդ այսօրվա համար, այս կիրակիին, որ Մեծ Պահքի ոսկե շրթայի մեջ անվանված է Արտաքսման Կիրակի: Աստվածաշունչ Մատյանի Ծննդոց գիրքը մեզ ներկայացնում է, թե ինչպես Աստված նստեղծեց ողջ տիեզերքը, որը Աստծու բարության և անպարփակելի սիրո արդյունք էր: Աստված չէր կարող այդ սերը, այդ բարությունը միմիայն իր մեջ պահել: Նրան անհրաժեշտ էր ստեղծել տիեզերք, ստեղծել իր նմանությամբ, իր կերպարով անձնավորություն, ում հետ կարողանար հաղորդակցվել, ով իր նմանողությամբ կարողանար հասկանալ ողջ արարչությունը՝ տիեզերական գեղեցկությունը: Եվ ահա, ստեղծելով իրաշալի տիեզերքը, ստեղծեց նաև դրախտը և մարդուն՝ դրեց այդ դրախտի մեջ:

Ամենքս էլ, սակայն, Սուրբգրային պատմությունից տեղյակ ենք, թե ինչպես առաջին մարդը անհնազանդության մեղքով արտաքսվեց դրախտից ու, այդ օրվանից սկսած, իր աշխարհային կյանքը ձևավորեց ինքնուրույն՝ որպես Աստծու ստեղծած ներդաշնակ տիեզերքից խեղաթյուրված մի առանձին էություն: Որքան դժվար է մեզ համար, սիրելիներ, երբ մի պահ փորձենք պատկերացնել, թե ինչ տխուր երևույթ է մարդու համար Աստծու ներկայությունից արտաքսվելը: Եթե երբևէ մեր ծնողները, մեր ընկերները կամ աշխատանքի ծառայության վայրում մեր ղեկավարները մեզ հեռացնում, մեզ վտարում են իրենց ներկայությունից, որքան տխրում և որքան տրտմում ենք, և որքան ևս առավել, երբ մեր մեղքերի դիմաց Աստված մերժում է մեզ, հեռացնում իրենից. անշուշտ այստեղ ոչ թե Աստված ինքն է հեռացնում, այլ մարդը, մեղք գործելով, ինքնին հեռացնում և մերժում է իր մեջ Աստծուն: Մարդը եթե չմերժի Աստծուն, չի կարող մեղք գործել: Երբ թերթում ենք Աստվածաշունչ Մատյանի Թագավորաց Առաջին գիրքը, մեր առջև բացվում է մի շատ տխուր պատկեր, երբ ասվում է, թե այդ օրերին Իսրայելի ամբողջ ժողովրդի համար Աստված ոչ մի հայտնություն չէր կատարում, և ինքն իրեն չէր հայտնում: Նույն այս իրավիճակում էր գտնվում Առաջին մարդը: Եվ ահա շատ անգամ մեր կյանքում դա կրկնվում է:

Աստվածաշունչ Մատյանից իմանում ենք, թե ինչպես մարդուն Աստված

ստեղծեց իր կերպարով, թե ինչպես մեղքը մտավ աշխարհի և թե այդ մեղքը նրանից հետո ինչպիսի ավերածություններ գործեց: Ահա, քառասնորդական Պահքի այս շրջանը, հաստատված մեր Եկեղեցու հայրերի կողմից, հնարավորություն է ընձեռում, որ Աստծու կողմից արտաքսված մարդը, Պողոս Առաքյալի հորդորով, նորոգվի նոր հոգով, նոր մտքով և նորից վերադառնա դեպի Աստված: Սա մի հնարավորություն է, որպեսզի մարդը ներհայեցողությամբ, անդդադառնա իր ներսի հոգևոր մարդուն, նրա հոգին վերափոխի, վերածնունդ տա այդ հոգուն, այնտեղ որոնի Աստծուն ու գտնի Նրան: Եվ, ինչպես պիտի ասեր հետազայում Հակոբոս Առաքյալը. «Մերձենա՞նք Աստծուն, և Աստված կմերձենա մեզ» (Հակոբոս Դ 8):

Երբեք չենք կարող, անշուշտ, ապաշխարող և զղջացող մարդու համար օրեր ժամեր հաստատել: Դա մի ներքին հոգեկան զգացում է, ներքին հոգեկան մղում, որ ամեն օր, ամեն վայրկյան մարդու ներսում խղճմտանքի հետևանքով հնարավոր է, որ բացավառվի: Սակայն, քառասնորդական այս Պահքի շրջանում, Եկեղեցին դադարի, հանգստի մի հնարավորություն է տալիս մարդուն, որովհետև մարդը կարիք ունի առօրյա հոգսերից, պատասխանատվություններից՝ պետության, Եկեղեցու, ընտանիքի, տարբեր սրբազան հաստատությունների, նաև իր նկատմամբ պատասխանատվության, դադարի և ինքնաքննության, ինքնամաքրման և ինքնասրբման՝ Աստծուն մերձենալու ճանապարհը որոնելու:

Սիրելի հավատացյալներ, կարող ենք, անշուշտ, հարց տալ. «Ինչու՞ Աստծու նմանողությամբ ստեղծված մարդը մեղք է գործում նաև այսօր»: Իհարկե բազում են պատճառները, մեղանչելու համար բազմաթիվ գայթակղություններ կան, դրանք շատ են մեր կյանքում: Բայց այդ գայթակղությունների կողքին ավելի ցավալի մի երևույթ կա, երբ մարդը չարիքներ է գործում: Եկեղեցու վարդապետները բացատրում են, որ դա անգիտությունից է: Երբ մարդը Սուրբգրային ուսմունք չունի, կարող է, այո՛, նաև չարիք գործել: Ահա, անգիտությունը և գայթակղությունը կարող են մարդուն հեռացնել Աստծուց և տանել դեպի կորուստ: Եվ, անշուշտ, այս ամենով հանդերձ, չենք կարող երբևէ հուսահատվել և հուսալքվել, որովհետև Ինքը՝ Քրիստոս մարմնավորվեց, դարձավ մարդ մեր նմանողությամբ, որպես նոր Ադամ, որպես նոր մարդ:

Այսօրվա Եկեղեցին, որ հաստատված է իր կողմից, այդ նույն հնարավորությունն է տալիս երկրի վրա՝ դեպի դրախտ գնացող, դեպի Աստված բարձրացող ճանապարհին է ցույց տալիս: Այսօրվա ավետարանական ընթերցվածները գալիս են օգնելու մեզ: Եթե ուշադիր հետևեցիք, Պողոս Առաքյալի՝ հռոմեացիներին ուղղված թուղթն ամբողջությամբ հորդոր էր հոգևոր նորոգության, չարությունների չանելու, այլ լինելու բարի, և ապա՝ դրա ամենակատարյալ ավարտը, որ երբեք չարին չարով մի հատուցեք, այլ բարության: Չեր թշնամիներին օգնեք, եթե նրանք ծարավ են, ջուր տվեք, ու դուք դրանով ավելի մեծ պատժի կենթարկեք ձեր թշնամուն: Ապա գալով արդեն Նոր Կտակարանին, երբ ընթերցվեց Մատթեոսի Ավետարանը, Լեռան քարոզի շարունակությունը, այնտեղ ևս Քրիստոս նորոգության կոչ էր անում, թե Ինքը չի եկել հիմը ոչնչացնելու, այլ՝ նորոգելու: Իսկ ո՞րն է այդ նորոգությունը: Նորոգությունը՝ կատարյալ մարդ լինելն է, նորոգությունը ողջ

աստվածապաշտության մեջ կատարելության ձգտումն է: Մարդկային այս փոխադարձ հարաբերություններից ձևավորվում է նաև երկնային՝ մարդ և Աստված հարաբերությունը:

Սիրելի քույրեր և եղբայրներ, Արտաքսման Կիրակիի խորհուրդը կրկին ու կրկին հուշում է մարդուն, որ ինքը, հոգեղին արարած լինելով, նաև հոգեղեն արարած է: Նրա ներսում կա հոգի, և այդ հոգով է, որ ինքը կապվում է իր Արարչին: Աստված իր ներունակ էությանը, մնայուն կերպով հետևում է մարդու գործունեությանը: Ինքը մեզ հեռացնելով, արտաքսելով, խրատեց, ինչպես Պողոս Առաքյալը պիտի ասեր՝ «խրատեց այդ ամենով դեպի Քրիստոս առաջնորդելու համար»: Եվ ահա այսօր, երբ մենք այդ հմարավորությունն ունենք պահեցողության միջոցով մեր հոգին մաքրելու, հիշենք ավետարանական մի քանի գեղեցիկ դրվագներ, ուր Քրիստոս ցույց տվեց, թե գուցե մարդը մեղանչել է, բայց նրա հոգում կա առողջ շունչ, պարզապես այն թմրած է:

Կարող ենք հիշել ամառակ կնոջ դարձը, կարող ենք հիշել մաքսավորի դարձը, կարող ենք հիշել նաև ամառակ որդու դարձը: Արանք այն նուրբ և շատ գեղեցիկ հմարավորություններն են, որոնցով Քրիստոս ցույց տվեց, որ Աստված պատժիչ մահակով չի հարաբերվում իր ժողովրդի հետ: Նա հասկանում է մարդուն, ներթափանցում մարդու հոգու խորքը, որոնում այնտեղ բուն մարդուն, նրա խղճմտանքն արթնացնում և այդ խղճմտանքի միջոցով դարձ դեպի Աստված նրան առաջնորդում:

Որքան ենք մենք շոյվում, իրոք որքան ենք ներքին հիացական պահ ապրում, երբ մեր դիմացինը, մեր ընկերը, հեռավորը կամ մերձավորը մեզ հասկանում է, իր խոր հայացքով թափանցում մեր հոգուց ներս ու տեսնում, թե այնտեղ ինչ է կատարվում, որքան ևս առավել այս նույնը հաճելի է Աստծո համար: Ուստի, սիրելիներ, երբեք մի հուսահատվեք, միշտ հիշեք, որ կա ապաշխարության միջոցով փրկություն: Եվ Քրիստոսի՝ Աստծու Որդու մարմնամակու մեծագույն խորհուրդն էլ հենց դա է. ավետիսը, հույսը փրկության, ճանապարհը դեպի Աստված մերձենալու՝ սա է: Մենք այս խնդրին, այս կարևոր հարցին պիտի շատ լրջորեն մոտենանք: Դա երբ էլ լինի՝ Քառասնորդական Պահքի ժամանակ, թե առանձին օրերի, անպայման անսանց մեր խղճի ծայրին, դառնանք դեպի Աստված և Արտաքսման Կիրակիի փոխարեն նշենք մերձեցման ու Աստծու հետ հաղորդակցության կիրակին՝ որպես խորհուրդ մեր նորոգության:

Ահա այս մտածումներով, այս հույսով էլ ձեզ համար աղոթում ենք, սիրելիներ, հավատքի ամրությամբ, այս Քառասնորդական Պահքը ապրեք աղոթքով, բարեպաշտությամբ, բարի գործերով, ներողամտությամբ, դարձի գալով դեպի Աստված: Այս է այսօրվա մեր հորդորը, և թող Աստված զորացնի ու իր առատ շնորհները պարգևի ձեզ. Այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից, ամեն: